

Slourenski dom

Ste. 270

V Ljubljani, petek 26. novembra 1937

Leta II.

Zaradi zblíževanja med Anglijo in Nemčijo

Francoski strah za oblast v Srednji Evropi

Pariz, 26. nov. o. V francoskih glasovih o potovanju angleškega odposlanca Halifaxa k Hitlerju se vsebolj kaže strah, da se ni morda Anglija z Nemčijo na skrivaj sporazumela o vprašanjih, ki zadevajo življenjske koristi Francije. Tak ločeni sporazum med Anglijo in Nemčijo bi šel na stroške Francije in francosko-angleškega prijateljstva. Če Nemčija zahteva od Anglije popuščanje glede Avstrije, Srednje Evrope in Balkana, to ne more biti Franciji vseeno. Zanj je ohranitev sedanjega stanja v Srednji Evropi in na Balkanu, kjer ima Francija toliko zaveznikov in toliko opore za svojo politiko, zvezana z vprašanjem kolonij. Kolonije in Srednja Evropa pa sta tvorili jedro Halifaxovih razgovorov s Hitlerjem. Anglija ne more na račun Francije ali njenih srednjeevropskih zaveznikov dati Nemčiji nič obljub, pa naj Nemčija opira svoje zahteve na narodnostne, gospodarske ali politične razloge. Vsa ta vprašanja so v zvezi z vprašanjem francoske varnosti. Zanj pomenijo ČSR, Avstrija, Poljska, Jugoslavija in Romunija prav toliko ali pa še več kakor za Nemčijo.

Kljub včerajšnjim pomirljivim izjavam, ki jih je v londonski poslanski zbornici dal predsednik angleške vlade Chamberlain, da Anglija ne misli prenehati s svojo dosedanjim politiko v Srednji Evropi, vendar trdijo v Franciji, da je treba Halifaxovo potovanje v Nemčijo označevati kot zmago tistih krogov v Angliji, ki so Nemčiji naklonjeni in ki se

zavzemajo za to, naj bi Anglija sklenila z Nemčijo sporazum brez oziroma na Francijo. Če bi za trajno zmagovala ta skupina angleških politikov in bi res prišlo do ločenega sporazuma med Anglijo in Nemčijo, bi to po francoskem mišljenju pomenilo drugo nevarnost za evropski mir.

Francoski ministrski predsednik in zunanji minister, ki potujeta v London v ponedeljek, bosta skušala dobiti od angleške vlade pojasnila o tej važni zadevi in si bosta prizadevala, da ohranita angleško-francosko politično skupnost tako, kakršna je bila vsa leta po vojni. Vprašanje je le, če se morda Anglija vendarle ni v resnici prekrnila tako, kakor Franciji ni všeč.

Vesti 26. novembra

Vse guvernerje brazilskih zveznih držav je odstavil predsednik republike Vargas s posebnim ukazom. Namesto guvernerjev bodo odslej vodili upravo zveznih držav neki vladni zastopniki, ki se bodo imenovali interventorji.

Hitler je odlikoval več uglednih Japoncev, ki so sodelovali pri sklenitvi protikomunistične zveze. Japonski cesar pa je odlikoval več Nemcev.

Sovjetska vlada bi rada dobila v USA posojilo 100 milijonov dolarjev za ureditev zunanje trgovine, toda temu se upirajo predvsem ameriški trgovski krogi.

Ameriški škofje so poslali nemškimi in španskim škofom skupno pismo, v katerem obsojajo novo poganstvo in fašizem v Nemčiji ter protiverzsko gonjo in boljševizem v Španiji.

Vse avstrijske študente, ki stavekajo in vse hilerjevske agitatorje bodo izključili iz vseh vseučilišč.

Nemški poslanik na Dunaju von Papen je nedavno odpotoval v Berlin, baje samo na kosilo, ki ga je nemška vlada priredila na čast predsedniku madžarske vlade in zunanjemu ministru.

Truplo pokojnega MacDonalda, ki so ga večeraj pripeljali v London, bodo po žalnih obredih v westminsterski opatiji sežgali v zasebnem krematoriju v Goldensgreenu. Anglikanska cerkev namreč ne prepoveduje sežiganja mrličev kakor katoliška.

Eksplodizija je porušila obmorski svetilnik blizu francoskega atlantskega pristanišča Nantesa. Eksplozivni plinski rezervoar v svetilniku, tako, da je vrh svetilnika odneslo kakih 100 m daleč v morje.

505 milijonov funtov šterlingov vojnega dolga mora plačati Anglija Združenim državam, to je 126 milijard 250 milijonov dinarjev našega denarja. Po novi trgovski pogodbi bodo vprašanje dolgov uredili tako, da bo Anglija plačevala letno 10 milijonov funtov.

Redni promet s španskimi nacionalističnimi pristanišči bodo obnovile holandske plovne družbe prihodnji teden.

Guvernerji balkanskih držav in bank so končali svoje seje v Ankari. Sporazumeli so se o vseh važnih vprašanjih glede balkanskega denarstva in o ureditvi stalnega razmerja med valutami na Balkanu.

Sovjetske oblasti so do zdaj izgnale 44 italijanskih državljancev, katere pošiljajo čez romunsko mejo domov.

Omejitve glede uvoza in prodaje tujih listov v Italijo so odpravili s posebnim ukazom.

Poldrug milijon kilogramov umetne vojne so izdelali v Italiji v 10 mesecih letošnjega leta. To je važen korak na poti do končne gospodarske osamosvojitve.

Velike demonstracije so bile večeraj v Beirutu zaradi razpusta sirskega mladinskega avtonomističnega organizacija.

V Dublinskem pristanišču stavka 13.000 luških delavcev, zaradi česar veliko parnikov ne more odpluti po voznem redu.

Italijansko-nemško-japonska zveza je najtrdnješe jamstvo za svetovni mir, tako piše ob prvi obletnici protikomunistične zveze brazilski list »Gazeta Naticas«. To mnenje je zanimivo, ker prihaja iz Brazilije.

Avstrijski proračun za leto 1938 je zvezni svet po dvodnevni posvetovanju v celoti odobril.

Boja Cerkve proti komunizmu ne sme nihče istovetiti s političnimi zvezami proti boljševizmi Rusiji in katoličani ne smejo tega boja vzeti politično, kar se danes marsikje pogosto dogaja. Ohraniti morajo svoje samostojno stališče, kakršno jim narekuje katoliška občestvena misel in se ne smejo udati moderni skušnjavi: ali komunistem ali fašizmu. Tako je stališče Vatikana in Svete Stolece do protikomunistične zveze med Italijo, Nemčijo in Japonsko.

Stavkati bodo začeli nameščenci pariskih plinar in elektrarn in to v kratkem. Tako so sklenile njihove strokovne organizacije večeraj.

Japonski admiral Jamamoto, ki je katoličan, potuje v Evropo kot poseben odposlanec japonske vlade za evropske katoličane. Admiral bo obiskal Vatikan in vse evropske države, kjer so katoličani v večini, ter jim skušal razlagati upravičenost japonskih težnj na Kitajskem. Vprašanje je, če bo evropske katoličane tudi prepričal.

Primanjkljaj v občinskem gospodarstvu mesta Pariza znaša 394 milijonov frankov, ki jih bodo seveda morali plačati občani.

1562 ladij vseh vrst se je potopilo po turških vodah v zadnjih 60 letih. Tako je ugotovila turška uradna statistika.

Splošna stavka rudarjev grozi Češkoslovaški. Med rudarji so začeli veliko agitacijo za stavko komunisti. Stavka bi zajela okrog 800.000 rudarjev.

Celo skladišče orožja je turška policija našla v neki kaznilnici pri Carigradu.

Avstrijski izdatki za oboroževanje in državno obrambo so narasli od lani, ko so znašali 104 milijone šilingov, na 220 milijonov šilingov letno.

Splošno ljudsko glasovanje o prepovedih framasonskih lož v Švici bodo izvedli v nedeljo. Kaj bo s švicarskim framasonstvom, povzroča hude skrbi ljubljanskemu inšpektorju Katoliške akcije in generalnemu varuhu božje hčerke resnice »Jutru«, ki sicer zastopa stališče, da je framasonstvo bavlav kerikaleev.

Vse ruske železniške proge, ki drže v Sibirijo, bodo po odredbi železniškega komisarijata v Moskvu smele od zdaj prevažati samo vojaštvo in vojni material in bo ves civilni promet ustavljen.

Belgrad, 26. novembra. m. V začetku ali sredi decembra bo v Belgradu drugi sestanek jugoslovansko-italijanskega gospodarskega odbora. Odbor bo razpravljal o raznih vprašanjih, ki izvirajo iz naše trgovinske pogodbe z Italijo, kakor tudi o vprašanjih, ki se nanašajo na sporazum o plačilnem prometu.

Izjava nacionalističnega zastopnika pri angleški vladi:

Gospodarsko življenje v nacionalistični Španiji

London, 26. nov. o. Angleška vlada je potrdila vojvodo Alba kot konzularnega in trgovskega zastopnika nacionalistične Španije v Londonu. Ob tej priliki je novi zastopnik generala Franca dal časnikarjem izjavo, v kateri pravi, da je uvedba rednih odnošajev med njegovo državo in Anglijo samo posledica stvarnih potreb. Trgovina med obema državama iz dneva v dan narašča. V nacionalistični Španiji vlada popoln red in mir in ljudstvo nemoteno živi in izvršuje svoje delo. Gospodarsko življenje se razvija z vsemi silami. Pod nacionalistično oblastjo je danes dve tretjini španskega ozemlja, na katerem leže najvažnejši rudniški, industrijski in trgovski predeli. Anglijo predvsem zanima španska železna in bakrena ruda ter živo srebro. Nacionalistična Španija pa bo od Anglije jemala v zameno premog in tekstilne izdelke.

Francove zahteve za priznanje vo' njih pravic

London, 26. nov. o. Spomenica, ki jo je o umiku prostovoljcev poslal v London gen. Franco, zahteva, naj priznajo španskima vojskujočima se strankama vojne pravice takoj, ko se bo z ene in druge strani umaknilo po 3000 tujih prostovoljcev. Ta zahteva je precej nepričakovana in bo zadržala privedla do novih sporov v odboru za nevmešavanje, ker bodo proti tej zahtevi nastopili Sovjeti in Francozi. Pri razgovorih v Bruslju je sovjetski zastopnik dejal, da bi Rusija priznala bojne pravice Francu tedaj, ko bi bilo odpoklicanih 75% tujih prostovoljcev. Francova spomenica zahteva tudi pojasnila, kakšne pravice naj bi imele komisije, ki bi prišle v obe Španiji, ali naj bi samo ugotovile, koliko je tujih prostovoljcev, ali pa tudi organizirale njihov umik. Rdeča vlada se ni poslala svojega predloga londonskemu odboru.

Glasovi o premirju

Berlin, 25. nov. AA. Stefani: »Berliner Tageblatt« piše, da se širijo vesti, da bi Anglija bila pripravila predlog za premirje med obema taborama v Španiji. Ta vest je najbrž posledica miru na vseh španskih frontah.

Toda prve vesti iz Salamance pravijo, da tuje vojne ladje spremljajo razne parnike, ki dovažajo orožje in živež v Valencijo in Barcelono. Večeraj so republikanska letala bombardirala več odprtih mest v nacionalistični Španiji. Zato je malo ver-

Aljehin - Euwe 12 : 9 Kocka je padla?

Kakor, da se je Aljehin namenil, da bo po prvi zmagovali tretjini letošnjega tekmovanja za svetovno prvenstvo malo počival, tako prepričevalno govori njegova nepričakovana zmaga takoj v začetku zadnje tretjine igranja. Tretjič se je že zgodilo, da je stopil Aljehin za tri korake naprej, in sicer prvič v deseti igri, drugič v štirinajsti in v tretje še mnogo bolj grozeče v enainvajseti, ki jo je sinoči brez prekinitve dobil v Amsterdamu. Da vesti o njegovih zlatih živcih niso tako resnične, dokazuje povrh še dejstvo, da je večerajšjo igro dobil celo s črnimi figurami. Morda se je s to igro spel končala serija remisov v drugi tretjini igranja za svetovno prvenstvo. Če naj Euwe še upa na kaj uspeha, ne bo smel pobirati skromnih polovičk. Ima namreč sedaj res izredno neugoden položaj: Prvič nima še sedaj ne onih predpisanih šestih dobljenih partij, drugič je zadaj za cele tri točke, tretjič pa še to, da bo pri prihodnji igri — jutri v Delftu — imel Aljehin spet bele figure. In morda še četrtič: Igranje gre počasi že h kraju. Če bo šel Euwe preko vseh teh neugodnosti in dosegel lepši rezultat kot Aljehin, potem res nihče ne bo smel trditi, da je tudi letos imel več sreče kot znanja.

Tiskarski škrt se je večeraj tudi spravil nad šah. Kakor vsak začetnik, tako je tudi ta napravil nekaj napak, ki mu jih menda tudi nihče ni štel tako v zlo. Iz naših čitateljev, ki zasledujejo šahovska poročila, se je skoro hotel malo ponorečevati. Res jih je malo preniklo čenil, ko je napisal, da »je bilo od 9. do 10. igre nič manj kot 8 remisov in sta poleg tega oba velemojstra še vsak po dve igri dobila. Pravilno bi moral napisati »od 9. do 20. igre. Če je škrtu vseeno, 10 ali 20, nam ni! Zaenkrat naj bo, ne? Drugič naj se po dobro drži.

jetno, da bi general Franco hotel opustiti svoj namen, da bi zmagal brez vseh kompromisov ali kakih pogajanj s sovražnikom.

Barcelona, 26. nov. Poročevalski odsek za tisk pri katalonskem generalidatu sporoča, da so informacije, ki jih je danes objavil neki angleški list, da se je predsednik Companys pogajal z zastopnikom generala Franca v Bruslju za sklenitev premirja, popolnoma netočne.

Na vprašanje, kaj misli o mednarodnem po-

Konec napovedanih senzacij v Parizu:

Voditelja francoske zarote so prijeli

Pariz, 26. nov. o. Po dolgih raziskavanjih in obljubah o senzacijah je pariška policija večeraj izdala uradno poročilo, ki pravi, da so prijeli voditelja zarotniške organizacije. Ta vrhovni voditelj »CSAR«-a (Comité secret de l'Action révolutionnaire), ki so ga sinoči aretirali in takoj prepeljali z zvezanimi rokami na policijo, kjer je prebil vso noč v pisarni nekega komisarja, je inženjer Aeloncle. Njegovo zasliševanje se je začelo ob 9 in je trajalo do 12.30. Aretiranec je brat Henryja Aeloncla, ki je tudi zaprt. Eugen Aeloncle se je rodil leta 1890 in ima dva otroka. Po končani politični šoli je postal inženjer v vojni mornarici. Odlikovan je z redom legije časti. Priznal je, da je zapustil stanovanje, ko so odkrili zaroto, in se skril pri svojih političnih prijateljih, vendar njihovih imen ni hotel izdati. Prav tako so v zaporu pridržali generala Duseighera, ki je organiziral obrambne odbore za primer komunističnega državnega udara. Ne eden, ne drugi voditelj te tajne organizacije nista v političnem oziru predstavljala ničesar, zato tudi njuna aretacija ne pomeni senzacije, kakršno je obljubovalo levičar-

sko časopisje, češ, da bodo zaprti vsi ugledni opozicionarci, med drugimi Tardieu, polkovnik de la Rocque, več poslancev itd., itd.

Včerajšnji »Matin« poroča: Sinoči so krožili glasovi, da so izvršili hišno preiskavo tudi na posestvu, ki ga ima v Bretaniji general Weygand, bivši vrhovni poveljnik francoske vojske. Dopisniku »Matina« je general izjavil glede na to:

Takšna sumničenja so velesmešna; njih razširjevalci bi bili že ta trenutek mrtvi, če bi veljalo pravilo, ki ga ima v Bretaniji general Weygand, bivši vrhovni poveljnik francoske vojske. Dopisniku »Matina« je general izjavil glede na to:

Izvršili so hišno preiskavo v stanovanju arhitekta Pierreja Paranta. V kleti njegove hiše so našli puške, streljivo in 13.000 nabojev in 250 bomb. Zvečer so ga aretirali v okolici Rouena. Prepeljali so ga takoj v Pariz.

Število članov organizacije cagoulardov-kapucarjev je znašalo v vsej Franciji 6000, v Parizu pa jih je bilo 1500.

Ruska letala za pomoč Kitajcem

Sovjeti posegajo v spor na Vzhodu

London, 26. nov. o. Dopisnik »Daily Herald« v Šanghaju sporoča, da je prejel zanesljive vesti iz Censija, v katerih se potrjuje, da je prišlo v Sian-Fu že pred desetimi dnevi veliko število vojskih letal, med njimi lovka letala in bombarderji najmodernejšega tipa. Ta letala je sprejelo kitajsko vrhovno poveljstvo od rdeče vojske preko Sinkiang. Tudi posadka teh letal je izključno samo ruska.

Nadalje poroča isti dopisnik, da se Rusija mrzlično pripravlja na vzhodu, kjer se vršijo dan

za dnem velike vojaške priprave ob rusko-mandžurski meji. Ze nad 1500 letal je zbranih na različnih letališčih ob meji. V Vladivostoku pa pošiljajo razstavljene podmornice, katere v tamkajšnjih ladjedelnih sestavljajo. Ob sami meji Mongolije in Mandžukua se zbira ogromno vojaštva, od katerega je največji del zbran pred pokrajino Suijuanom. Računa se, da je do sedaj nad 500 tisoč vojakov zbranih ob meji. Rusi zbirajo svoje čete ob meji samo zaradi tega, ker smatrajo, da je japonsko vrhovno poveljstvo pripravljeno, da odobri preventivno vojno proti Rusiji.

Petindvajsetletnica albanske neodvisnosti

Tirana, 26. novembra. o. Večeraj so se začele svečanosti za proslavo 25letnice albanske neodvisnosti. Na te svečanosti je albanska vlada povabila odposlanstva raznih prijateljskih držav, med njimi Italije in Jugoslavije. Italijo zastopa finančni minister admiral Thaon di Revel. Na svečanosti je prišel tudi knez Franc Castriota-Skenderbeg, potomec velikega albanskega katoliškega junaka in voditelja v boju proti Turkom Jurija Castriota-Skenderbega.

Za 25letnico albanske neodvisnosti je imel kralj Zogu večeraj na kratkovalovni radijski postaji v Tirani govor, ki je obenem tudi prva emisija te postaje. Govor so oddajali najprej v albanski, nato pa v italijanski, francoski, angleški in nemški. Kralj je med drugim dejal, da bo se-

danji praznik pomagal utrditi albansko narodno zavest. Izrekel je upanje, da bodo preosnove na gospodarskem, finančnem, socialnem in vojaškem področju dale novega poleta albanskemu napredku in dvignile albanski narod na stopnjo drugih kulturnih narodov. Kralj je dalje poudarjal, da polaga največje upanje na mladino, ki jo je treba organizirati na nov način in v novem duhu, da bo pripravila novo dobo slave albanske države. Ne pozabite, je končal kralj, da so potomci Ilircev viteškega plemena, ki je zapustilo vidne sledove v zgodovini. Potomci smo junakov in velikih domoljubov od Skenderbega do Ismail-kemala, ki je 28. novembra 1912 proglasil neodvisnost Albanije. Najiskreneje vam želim, je končal kralj, da radostno proslavite 25letnico albanske neodvisnosti.

Francoski politični obisk v Varšavi

Varšava, 26. novembra. Listi priobčujejo sporred Delbosovega obiska na Poljskem, ki bo naslednji:

Francoski zunanji minister Delbos se bo pripeljal v Varšavo z ekspresnim vlakom 3. decembra. Na postaji ga bo pozdravil poljski zunanji minister Beck. Drugi dan, to je 4. decembra bo Delbos izvršil protokolarne obiske in ga bo sprejel v avdienci predsednik republike. Delbos bo ostal pri predsedniku tudi na kosilu. Popoldne se začne po-

litični razgovori med Delbosom in Beckom. Zvečer bo slavnostna večerja, ki jo priredi polkovnik Beck Delbosu na čast. Po večerji slavnostni sprejem. 5. decembra bo slavnostna večerja in sprejem na francoskem poslanstvu.

Iz Varšave se odpelje Delbos 6. decembra. Razgovori bodo služili ojačenju poljsko-francoskega prijateljstva in tesnejšim političnim zvezam.

Belgrad, 26. novembra. m. Z jutranjim brzovlakom se je pripeljal v Belgrad bolgarski kralj Boris. S topičerske postaje se je takoj odpeljal v дворец na Dedinje.

Kazen kot sredstvo vzgoje

Predavanje dr. Gogale v okviru Splošnega ženskega društva

Ljubljana, 27. nov.

V okviru Splošnega ženskega društva je snoči na šentjakovski soli predaval vseučiliški docent dr. Stanko Gogala o kazni kot sredstvu vzgoje. Predavanje je bilo prav dobro obiskano. Splošno žensko društvo je že v lanski sezoni priredilo več predavanj, ki so prav tehitno poseljala v področje vzgoje doma in v soli. Zmerno pa se povrača vprašanje, kako je s kaznovanjem otrok doma in kakšna naj bodo pota pravega vzgajanja.

Dr. Gogala je že v uvodnih izjavah izrekel nekaj pomislekov o potrebi kaznovanja otrok. Kajti kazen je tisto prisilno sredstvo pri vzgoji, ko se vsa druga sredstva odpovedo. Zaradi kaznovanja trpi mladi, zavest neke krivde pa občutijo tudi starši. Zato se upravičeno uveljavlja težnja, naj bi starši omilili željo po kaznovanju. Moderni starši gledajo celo tako daleč, da dovoljujejo svojim otrokom vso svobodo, češ da se bodo troci že vnesli, ko pridejo v leta. Njihova napaka je, da so vzgojno preveč popustljivi. Mnogo pa prigravljajo k opustitvi kaznovanja moderna pedagogika in moderna psihologija.

Otrok hoče biti zaposlen

Pri vprašanju vzgoje je nujno, da je takšna, da otroka vzgajamo, vodimo in usmerjamo. Seveda ima pri vzgajanju svoje mesto tudi kazen. S kaznijo hočemo povedati, kaj ni bilo prav, v resnici pa se moramo zavedati, da moramo otroku že zgodaj vcepiti osnovna vodila življenja, ki so poštenost, pravičnost, dobrotu in ljubezen. Če se otrok ne pogloblja, mu najprej grozimo, ko pa grožnje nič ne pomagajo, tedaj pride do kaznovanja.

Kazen iz nervoznosti in sitnosti

Mnogokrat je vzrok kaznovanju naša nervoznost, nevolja, jeza in sitnost, kar vse dokazuje samo sebičnost staršev. Mislimo, da je otrok zaradi nas, ne pa mi zaradi otroka. Otroci se v svoji otroški ljubeznivosti plazijo po nas, toda mi v svoji sitnosti zapodimo in tudi sicer ne kažemo pripravljenosti, da bi se z njim poigrali. Pri tem je potrebno, da se skušamo vzdržati v otroka, ki ima svoje pravice, svojo voljo; zato bi bilo nepravilno, če bi mu to voljo strli, ker jo bo v življenju še zelo potreboval. Trejti razlog kaznovanja pa nastane takrat, kadar otrok že občuti krivdo zaradi nepravilne napake. Če v takem primeru otroka kaznujemo, se nam zdruke in zanj ne bo imela kazen drugič večjega pomena kakor za konja, ki ga neprestano tepemo brez uspeha. Tu se javlja potreba po tenkočutnosti vživeti v mlado dušo. To tenkočutnost pa si morajo starši pridobiti s čitanjem dobrih knjig, z obiski koncertov itd. Pogosto se zgodi, da pride otrok skesan do nas in se zaveda, da je storil nekaj hudega. K nam je prišel, ker se svoje krivde že tako zelo zaveda, da bi bila kazen zanj samo povečanje njegove krivde. Drugič ne bo več prišel k nam, temveč bo skušal svojo krivdo prikriti. V otroku, ki bi bil zaradi svoje odkrite skesanosti kaznovan, se bo razvila neznančnost. V njem se bo porodila zavest, naj ne dela po svojem prepričanju, temveč samo tako, da se izogne kazni.

„Upravičena“ kazen je redka

Pride pa včasih do primerov, ko bi kazen utegnila biti upravičena. To se dogaja takrat, kadar smo otroka že mnogokrat opozorili, pa še vedno ne posluša. V tem primeru je kazen res zadnje sredstvo, h kateremu se zatečemo. Vendar pa je tudi v takih primerih vprašanje, ali je kazen upravičena, kajti v otroku se čisto zbudijo zavest, kakor da njegovo dejanje ni pravilno samo zaradi tega in da je bil tepen samo zato, ker je slabotnejši in se je moral ukloniti.

Cesta Ljubljana - Kranj

Modernizirana in betonirana cesta bo odprta 29. novembra

Ljubljana, 26. nov.

Davna želja avtomobilistov in voznikov, ki so morali tako dolgo dobo voziti po stranskih cestah iz Ljubljane na Gorenjsko, se uresničuje. Modernizirana cesta od Ljubljane do Japrice bo 29. novembra odprta za promet. S tem bo izročena prometna naša doslej najlepša modernizirana cesta.

Gradbena dela pri modernizaciji so se deloma zavlekla zato, ker je bilo treba varovati betonsko cestišče pred prezgodnjimi prometnimi obremenitvami. Sicer je bila cesta v nekaterih že preje dograjenih odsekih za krajevni promet že dalj časa odprta. Zadnji betonirani odsek od Mednega do Medvoda pa je moral še čakati, da se je beton popolnoma utrdil. Ako se to ne bi zgodilo, bi beton dobil skoraj nevidne razpoke, ki bi v teku let povzročile razpadanje betonske površine. Tega pa podjetje ing. Dedeka, ki je gradilo ta odsek, ni smelo dovoliti, ker garantira za cesto polnih šest let, in je za to dobo tudi dolžno iz svojih sredstev popraviti vse poškodbe in napake, ki bi se na cesti pokazale. Od Ljubljane do St. Vidja je cesta že prav tako tlakovana in izročena prometu. V St. Vidu samem pa so že preložili tramvajске tirne in bodo tlakovali cesto prihodnjega pomlad. Velika preložitve ceste na Gaštenjem klanu pri Kranju, kjer so morali odkopati nad 40.000 kub. metrov kamene in prsti, je v zemeljskih delih tudi že opravljena ter so dokončani velikanski oporni zidovi. Promet se bo brez zimo še vil po stari cesti, za pešce pa bo že tudi možen prehod po preloženem klanu.

Ker je popolnoma verjetno, da bo zlasti na tako lepo betonirani cesti od St. Vidja do Ljubljane motorni promet razvijal večje brzine, kakor smo jih bili doslej pri nas navajeni, je prav, če si po-ključimo vse, ki bodo kakorkoli vozili po cesti, v spomin dejstvo, da ni ceste samo za enega, ampak za vse. Upravičeno se bojimo, da bo modernizirana cesta radi znane nepredvidnosti naših pešcev in voznikov vseh vrst v kratke mobilne res nepotrebnih krvavih krst. Posebno naj pazijo na cesti kolesarji in vozniki s konjskimi vpregami, ki naj se točno drže desne strani.

Tako lepo modernizirana cesta je dovolj široka, ker tudi drugod, v še bolj naprednih državah ceste niso širše, kakor 6 m. Izjeme od tega so le posebne, izredno obremenjene prometne žile, ki služijo neposredno večjemu prometu, kakor si ga pri nas sploh moremo misliti. Zato ceste nikakor ne bo kriva, če se bodo dogajale nesreče.

Z modernizacijo tega dela gorenjske ceste pa je dobil prvo vidno priznanje za svoje delo tudi

močnejši sili. Zato je prav glede takega kaznovanja potrebna previdnost. Otroci naj občuti, da ni prav storil, ne pa da tega ali onega ne bi smel storiti, ker bodo po njega prišli zandarije. Najboljša vzgoja je tista, kjer se otrok pri svojem padcu zave in spet vstane. Vzgojna kazen nikakor ni telesna kazen. Otroci pri telesnem kaznovanju začudeno obstane, ker se mu zdi to način nečlovečne brutalnosti. Med otrokom in starši mora biti vez medsebojnega intimnega sožitja. Pri takšnem odnosu otrok pri najmanjši hladnosti staršev občuti svojo napako. Toda ta hladnost mora biti kot kazen izrečena iz obojestranskega občutka ljubezni. Otroci mora čutili, da nam je zgolj žal, da ga kaznujemo, kot pa njemu, ker v drugačnem primeru nas bo zasovražil. Pri vprašanju kaznovanja se moramo torej zavedati: veliko manj kazni! Starši pa morajo biti tudi dosledni, da vedo, česa otrok v resnici ne sme! Pri vzgajanju je poglavitna stvar, dajati otroku pot za življenje, ki ni pol nasilja, ampak iskanje otroka in njegove duše.

† Župnik Anton Tkavc

Maribor, 26. novembra.

Danes zvečer ob četrtem na sedem je v sanatoriju dr. Cerniča na poslednjih operacijah, h kateri je prišel prepozno, umrl župnik v St. Petru pri Mariboru in duhovni svetnik v. g. Anton Tkavc.

Pokojni gospod župnik se je rodil 6. I. 1881 v župniji Laporje. Po končani ljudski šoli v domači šoli je vstopil na mariborsko gimnazijo, po maturi pa v mariborsko bogoslovje. V mašnika je bil povečan 25. jul. 1905. Prvo sv. mašo je pel v cerkvi sv. Filipa in Jakoba v Laporju. Najprej je služboval kot kaplan v Ljutomeru, v St. Janžu na Drav. polju in potem kot korni vikar in katehet, kot stolni kaplan in stolni vikar v Mariboru, odkoder je l. 1929 šel za župnika k Sv. Petru pri Mariboru, kjer je l. 1930 obhajal 25-letnico mašništva.

Povsod, kjer je pokojni gospod župnik služboval, se je z apostolsko gorečnostjo prijel dušnopastirskega dela, poleg tega pa našel vedno dovolj časa, da je svojim vernikom mogel lajšati njihove telesne boli. Za časa svojega službovanja v Mariboru je slovel kot vzorni dušni pastir, pridigar in spovednik, h kateremu so Mariborčani hodili tudi v St. Peter, ko je tja odšel za župnika. V šempetarski fari je slovel ne le kot vzorni dušni pastir, marveč tudi kot izborni gospodar, saj je cerkveno posveto krasno uredil ter se udeleževal v raznih gospodarskih organizacijah, zlasti v sadjarski podružnici in pri posojilnici. Njegova ljubeznivost in vedna pripravljenost svojemu bližnjemu pomagati, mu je dala mnogo iskreno udanih prijateljev iz duhovniških in laičkih vrst, ki so radi zahajali k njemu po razvedrilo in pomoč.

Ze prejšnji teden je pokojni gospod začutil, da se ga je prišla bolezen. V nedeljo zvečer so se mu bolečine toliko povečale, da se je ponoči podal v sanatorij dr. Cerniča, kjer je bil takoj operiran, vendar je bilo že prepozno. Po težkem trpljenju je danes zvečer izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb pokojnika bo v nedeljo dopoldne ob devetih pri Sv. Petru pri Mariboru. Pogrebne svečanosti bo opravil prevz. g. škof dr. I. J. Tomazič. Bog bodi vzornemu duhovniku dober plačnik!

Vlomilca iz Žalca prijeta v Mariboru

Od 12 jurjev so našli pri njima samo še 4000 Din

Maribor, 26. novembra.

Pred nekaj tedni je bil izvršen v Zalcu v stanovanje gostilničarja Senice drzen vlom, pri katerem so storilci napravili dober plen. Odnegli so jekleno ročno blaginjo, v kateri se je nahajalo 12.000 din našega denarja, precejšnja količina avstrijskih srebrnih kron, poleg tega pa so pobasali

Filmi

Kraljica ostrig. (Kino Sloga.) Opereta, ki ni tako vodena in prismojena kakor bi utegnili misliti ob naslovu. Glasba je prikupna (Stoltz), režija prav v stilu, libreto ves čas na prav solidni višini, marsikdaj pa celo duhovit. Operetne nemožnosti in obrati so obravnavani lahkotno, tu pa tam celo nalašč ironično podčrtani v grotesko — tudi tam, kjer bi jih običajni avstrijsko-nemški film brez predsodkov rabil le kot neizogibna, sladkobna »poživila« pri vzdrževanju in pospeševanju tempa. Glavno žensko vlogo rešuje Gusti Wolf (novo ime, ki je vsaj po igri — še v »delu«), sicer pa naletimo na stare znance. Timija, Lingena, Sfangerja in druge. Ljubitelj glasbe bo vesel orkestra Berlinske državne opere. Tudi balet je posodila ta opera. Filma bodo veseli tisti ljudje, ki presede radi pol-druge uro v kinu, da se nasmejejo in zabavajo; čmernim pa opere itak ne morejo ustreči — niti francoske ne.

Sedem zausnic. (Kino Matica.) Fabula te dunajsko berlinske komedije je prav za prav skonstruirana popolnoma v stilu »amerikanarice«, seveda tako, da gódi takim obiskovalcem kinematografa, ki jih zadovolji že smeh na obrazu igralcev in nekaj komičnih situacij. Dejanje se začneja z napovedjo nekega korajžnega mladeniča, ki se javno obveže, da bo v sedmih dneh prisilil »kralju« jeklac sedem zausnic; konča se pa tako, da mladenič zaide v zakonski jarem s hčerko oklofutane »kraljice«. Koliko je v tej nasilno zgrajeni okolici nepriljubljen domislic, je težko reči. Morda dve, tri... več pa skoraj ne. Takole bi dejali: do tretje zausnice še nekam gre (do tega stvela se oba »junaka« še lovita in »preganjata«, preizkušata vse moderne detektivske trike in zvijače itd.), za nadaljnje tri se že lepo prijateljsko sporazumeta (o ti moderna reklama!), za sedmo pa prosí mladenič sam ter jo prejme od svoje novopečene žene. Res, sedem zausnic, od teh pa kar štiri gledalcu, ki do polovice še nekako uživa, v drugi polovici pa lovi sapo in se dolgočasi poln občudovanja, da se je Nemcem spet posrečila dobra kupčija z lahkovostjo publike, ali z drugimi besedami — da se je posrečilo grmado najbolj bedastih šel prodati za drag denar. Mestoma zelo duhovit dialog med Lilian Harvey in W. Fritschem se proti sredi razljuje v posiljeno limonado.

Vojvodina slavi 19 letnico

vstopa v Jugoslavijo

Novi Sad, 26. nov. Včeraj je Novi Sad kar najsvetneje proslavil spomin na zgodovinski sklep vojvodinske velike narodne skupščine pred 19 leti od odtopa Vojvodine od Avstro-Ogrske in združitvi s Srbijo v jugoslovansko državo. Pri tej priliki sta Novosadsko županstvo in zveza nacionalnih društev izdali proglas na prebivalstvo in objavili program svečanosti, trajajočih ves dan.

Prebivalstvo je že na vse zgodaj slavnostno okrasila svoja stanovanja z državnimi zastavami in zelenjem. Ob 9 se je pripeljala iz Belgrada posebna delegacija narodnega predstavništva s predsednikom skupščine Stevanom Čirčim na čelu. Ugledne goste so sprejeli namestnik bana Svetislav Rajić, podžupan in mnogi zastopniki društev in korporacij. Ob 11 je bila v veliki dvorani banske uprave slavnostna seja mestnega sveta, ki so ji prisostvovali odposlanec Nj. Vel. kralja div.

general Milan Plesničar, predsednik narod. skupščine Stevan Čirč, kmetijski minister Stanković, prosvetni minister Magarašević, minister za telesno vzgojo Miletič, namestnik bana Rajić, armadni poveljnik general Peter Kosić, podpredsednik narodne skupščine dr. Tomić in mnogo poslancev. Na slavnostni seji so bili tudi zastopniki vseh slojev novosadskega prebivalstva. Sejo je otvoril župan z govorom, v katerem je med drugim dejal, da želi novosadski mest. svet na današnji slavnostni seji obnoviti spomin na veliki in najpomembnejši zgodovinski dan stare srbske Vojvodine, na dan 29. novembra pred 19. leti, ko se je velika narodna skupščina v Novem Sadu na podlagi samoodločitve narodov soglasno izrekla za odtopitev Vojvodine od Avstro-Ogrske in njeno pridružitve h kraljevini Srbiji. Župan je nato pozdravil zastopnika Nj. Vel. kralja (vsi prisotni so vstali in navdušeno vzklíkali Nj. Vel. kralju) in druge odlične goste, ministre in zastopnike narodne skupščine ter delegate kulturnih, nacionalnih in gospodarskih društev, ki so s svojo navzočnostjo poveljali to jugoslovansko svečanost.

Med enodušnim odobravanjem so nato vsi prisotni sprejeli predlog podpredsednika Petrovića, da se pošljejo tele pozdravne brzojavke: Nj. Vel. kralju Petru II. v Belgrad, kraljevskemu namestništvu in predsedniku vlade.

Neumestna konkurenca na mariborskem trgu

26. novembra 1937.

Na mariborski trg že več let vozijo iz Medmura različno zelenjavo, kakor zeljne glave ter jajca, ter s tem kvarijo cene domačim štajerskim pridelkom. Domači kmet pa, ki prodaja v Mariboru in Ptujju le svoje, na lastnem posestvu zrastle pridelke, pa teh niti prodati ne more, kaj šele da bi jih prodal za pošteno ceno. Vrh tega so n. pr. medmurska jajca, ki so vložena navadno v apnen prah, zaradi starosti več mesecev proti domačim, vedno svežim, tudi mnogo manj vredna!

Okoliški kmetje pričakujejo, kdaj bo te ne- lojalne konkurence konec. Saj so sami prekupčevalci oni Hrvatje, ki prodajajo te stvari po naših mestih in bi jih bilo treba pač prijeti za oblastna dovoljenja, za nerednosti jih pa v polni meri kaznovati.

Čemu ima naš okoliški kmet toliko neprijetnosti ter stroškov, ko ima vendar blago, ki ga pa zaradi opisane podle konkurence ne more vnovčiti. Razumljiva je bila ona samopomoč pred leti, ko so domačini prevrnili tem tujcem vse tržne stojnice!

Mariborske trgovine na drobno vzdržujejo poleg mešanstva in uradništva z dežele pač v veliki meri tudi okoliški trgovci, in kaj bi rekli, če bi naš kmet hodil v Zagreb po svoje potrebščine?! V tem smislu pričakuje ubogi kmet tudi v tem oziru zaščite od mestne občine ter banske uprave. Najprej je treba poskrbeti za domačega človeka, potem šele nuditi tudi drugemu ugodnost.

Resnica o šolskih zadevah v Šmarju

V »Slovenskem narodcu« z dne 19. XI. se nezna ni pisec zaletava v šolske zadeve v Šmarju. Ker je med drugimi v tem dopisu tudi precej nerresnice, čujmo še drugo stran. Trditev, da se šole branijo Šmarci, ne drži, ker ravno Šmarci si jo žele. Ne žele si jo pa okoličani, najbolj pa seveda škofeljska stran, ki uporablja vsa dovoljena in nedovoljena sredstva v ta namen, da bi preprečila graditev šole v Šmarju, a na škofljici gradnjo iste omogočila. Da so škofjeljani preprečili šmarskim mešetarjem, da niso prišli na svoj račun pri prodaji svojih ilovnatih njiv, je pa bajka. Mar misli dopisnik, da so ostali občani tako omejeni, da bi šli molče mimo tega, če ne bi bilo škofeljskih kričav. Glede trditve, da so bile nekoč Šmarje znana vas, a da je zdaj nepoznana, naj se dopisnik potirka na lastna prsa, saj se očitno od najbolj trudi, da se Šmarje popolnoma prepuste pozabi in postanejo navadna hribovska vas. Namesto da bi se občani trudili, da bi sloves Šmarja dvignili, se vsa škofeljska stran trudi, da ji vzame še to, kar

ima. Ako ni bilo v Šmarju moža, da bi bil župan, je pač prav prišlo ravno škofeljski strani, ki jo tako povzdiguje dopisnik. Mislim pa, da stoji in je stalo Šmarje na bolj trdnih temeljih kot škofljica in je vsaka debata o tem edveč. Ob vsakem času se je in se bo, kakor upamo, dobil mož, ki bo in je bil kos škofeljskim motecem. Trditev, da bi morala biti šola v sredini med Šmarjem in škofljico, je naravnost smešna. To more trditi samo ta, ki pozna našo občino samo po zemljevidu. Zato ta trditev izvira bolj iz zlobnosti kot iz prepričanja. Da bi pa zidali sedaj naenkrat dve šoli, ko do sedaj zaradi težkih časov še ene ni bilo mogoče, je pa več kot smešno. Želimo si še več takih dopisov, da si bomo na jasnem, kje so tisti »pri- jateljci« občine Šmarje. To pa vedite, da je ome- njeni dopis škofeljski strani več škodoval kot ko- ristil. Bodočnost pa bo tudi pokazala, da so bile vse trditve dopisnika »Slov. narodca« iz trte izvite in da imamo mi prav.

Občan.

Po 20 letih od izbruha svetovne vojne so meje še vedno zaprte

Prvi kos kruha domačinom

Ljudje so se šele takrat dobro zavedli, kaj pomeni zanje svobodno potovanje iz enega kraja v drugega, iz ene države v drugo, ko so se te meje zaprle. Popolne svobode naseljevanja povsod, kjerkoli bi se človeku zahotelo, prav za prav nikoli ni bilo. Vendar je bila v prvi polovici prejšnjega stoletja vsaj v Evropi ta svoboda še tako velika, da je postala že čisto samo ob sebi umevna stvar. Do svetovne vojne je bil vsakdo brez razlike svobodno potovati skoraj preko vseh meja evropskih držav. Potem pa je bilo tudi te svobode konec in sicer iz vojaških ozirov. Kljub temu, da je preteklo že skoraj dvajset let, odkar je svetovna vojna minila, so ostale meje še vedno zaprte, vsaj v veliki večini. Delavci in uradniki se niso smeli več preseljevati svobodno preko meje in si iskati zaslužka izven svoje domovine, ker so stopili v veljavo zakoni, ki so imeli namen zaščititi domači delovni trg. Če se je od tedaj hotel kdo naseljevati kje na tujem, je moral prej zadostiti gotovim pogojem.

Z omejitvijo priseljevanja so

prve začele Združene severoameriške države

takoj za njimi so sledile nekatere angleške kolonialne dežele. Prvi zakoni, ki so takšno priseljevanje omejevali, so se predvsem nanašali na ljudi, ki so se hoteli preseliti iz svoje domovine zaradi kakšnih kaznivih dejanj, da bi se na ta način izognili kazni, poleg teh pa tudi za takšne ljudi, ki so bili telesno in duševno zaostali in so kot takšni veljali za slabe delavce. Združene ameriške države so l. 1885 prepovedale priseljevanje tudi onim osebam, ki so že pred svojo priselitvijo sklenile pogodbo s posameznimi ameriški podjetji. Toda vse te omejitve niso imele pravega uspeha, prav tako pa tudi ne nadaljni poskusi ameriških oblasti, da bi priseljevanje Evropejcev zmanjšali.

Omejeno število

Še bolj zanimivi pa so ti poskusi po svetovni vojni. L. 1921 so stopili v Ameriki v veljavo zakoni, ki so določevali, koliko se sme iz vsake evropske države naseliti v ameriški novi domovini. Na podlagi teh zakonov je sedaj priseljevanje v Združene ameriške države že prav neznatno. Od l. 1928 naprej se sme tam naseliti vsega skupaj 154.000 tujcev iz vseh krajev sveta. Pri tem niso vštete samo evropske države, ampak tudi Kanada. Koliko od te vsote 154.000 tujcev odpade na vsako državo, je določeno po posebnem ključu. Angležev se sme vsako leto naseliti v Združenih ameriških državah 66.000, Nemcev n. pr. 26.000, Ircev 18.000, na vse ostale dežele pa odpade samo 35.000 ljudi. Od l. 1920 do 1930 se je vsega skupaj preselilo v Združene ameriške države povprečno vsako leto še vedno okoli 411.000 ljudi, od 1930 do 1936 pa povprečno vsako leto samo še okoli 46.000. Od l. 1932 naprej je število ljudi, ki so se izselili iz Združenih ameriških držav, že večje, kakor pa število priseljencev. Deloma je bila temu kriva gospodarska kriza, deloma pa so bili pri dajanju dovoljenj za naseljevanje bolj skopi, poleg tega pa je bilo izgnanih od tam veliko število tistih, ki so se prej priselili tja brez potrebnega dovoljenja.

Z omejevanjem dotoka tujcev so v veliki in strogi meri začeli tudi po vseh angleških dominionih.

Narodi, ki imajo prednost

V Kanadi so l. 1910 tudi izdali zakon, po katerem se je precej omejilo priseljevanje tujcev. Ta zakon je predvsem določeval, kateri narodi imajo pri priseljevanju prednost, in odkod se tuji sploh ne smejo sprejemati. Med narodi, ki so imeli največjo protekcijo, so bili tedaj predvsem Belgijci, Nizozemci, Švicarji, Francozi, Danci, Švedi in Norvežani. Pripadnike teh narodnosti so v Kanadi sprejemali pod istimi pogoji kot Angleže. V prvi polovici letošnjega leta se je priselilo v Kanado 6827 ljudi, od teh 1129 z britanskih otokov, 2600 iz Združenih ameriških držav, 619 iz Severne Evrope in 2479 iz ostalih krajev. Temu kanadskemu zakonu je čisto podoben oni, ki velja za Avstralijo.

V Južni Afriki imajo tovrsten zakon iz l. 1930. Ta določa, da se smejo priseljevati tja Norvežani, Švedi, Danci, Belgijci, Nizozemci, Nemci, Francozi,

Italijani, Švicarji, Španci, Portugalci ter prebivalci Združenih severoameriških držav v neomejenem številu, dočim jih smejo sprejeti iz vseh drugih držav vsako leto le 50.

V ameriških tako imenovanih latinskih državah ni nikakih zakonov, ki bi omejevali priseljevanje tujcev. Nova braziljska ustava pa določa tudi to, da na leto ne sme pritiok znašati 2 odstotka pripadnikov onih držav, ki so pričele pošiljati svoje pripadnike v Brazilijo. Tudi v Argentini so stopile z letošnjim 1. januarjem v veljavo nekatere postrojitve glede priseljevanja.

Tuina tudi nič več ne miče

Priseljevanje tujcev v prekomorske države pa se ni toliko omejilo zaradi teh poostrenih zakonov, pač pa mnogo bolj zaradi tega, ker te dežele nič več tako ne privlačijo tujcev, kakor so jih nekoč. V Evropi sta delavska zaščita in socialno zavarovanje že na takšni stopnji, da se več ne da primerjati z razmerami prekomorskih držav. Tudi Rooseveltova socialna politika ni prinesla ameriškim delavcem toliko zaščite, kakor jo uživajo delavci v večini evropskih držav.

Evropa vrača z enakim

Z enakim orožjem pa so odgovorili Evropejci. Tudi ti so prepovedali ali vsaj omejili priseljevanje tujcev in njihovo zaposlitev v domačih obratih. Na Angleškem so se že l. 1917 začeli potegovati za to, da je treba prepovedati vsako zaposlitev tujcev v evropskih državah. In to se je zgodilo v deželi, kjer je prej vladala največja strpnost nasproti tujcem in kjer je bila trgovina najbolj svobodna. — Francija in Nemčija sta število tujcev omejili še po izbruhu zadnje gospodarske krize. Število v

Abesinski podkralj Graziani, ki je zaradi slabega zdravja to mesto odložil. Njegov naslednik je vojvoda od Aosta. Graziani ima kot poveljnik južne vojske pomembne zasluge za italijanske uspehe v Abesiniji. Pozneje so v Addis Abebi napravili nanj atentat, in od takrat se v Abesiniji ne počuti dobro.

Vdova Napoleonovega vojaka

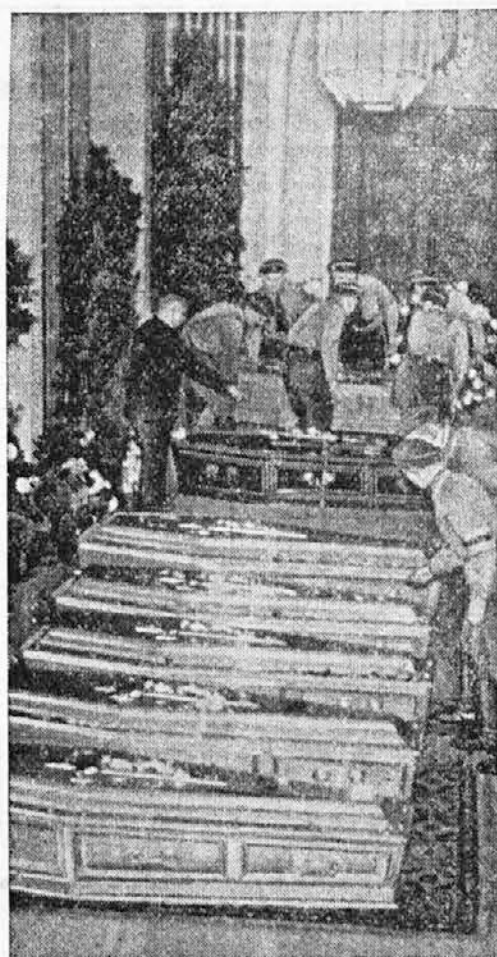
Dasi je že več kot sto let, odkar je bil Napoleon premagan v bitki pri Waterloo blizu Bruslja, je te dni dobila neka ženska v Angliji pokojnino za svojega moža, ki se je udeležil one znamenite bitke. Tedaj je bil namreč star šele 16 let. Pri 80 letih pa se je oženil s 16 letnim dekletom, živel še tri leta in umrl. Njegova mlada žena je kot vdova angleškega vojaškega imela pravico do pokojnine in jo tudi zahtevala. Izpolnila je vse pogoje, ki jih zahteva zakon za zaščito vdov, starcev in sirot, ter kljub nenavadnosti svo-

Franciji zaposlenih tujih delavcev se je znižalo od 2 milijonov na pol milijona. Italija ne pride v poštev za tuje, ker tam tujih delavcev ne rabijo. Seveda jih ne rabijo še marsikje drugod, n. pr. pri nas že ne toliko, kolikor jih imamo, pa se vendar še najde vsespovsod prostor zanje. Odkar so v Rusiji zagospodovali boljševiki, tam tujcev tudi ne sprejemajo več oziroma tuji tja sploh ne gredo, ker si ne upajo.

Brezposelnost, čeprav tuje poženemo preko meje?

Na prvi mah bi se zdelo, da se bo s takšnimi zakoni, ki onemogočajo priseljevanje tujcev, brezposelnost doma zelo znižala, če ne naravnost odstranila. Toda temu ni tako, kajti v domovino so se vrnili tudi številni domačini, ki so bili izgnani iz raznih držav, ali lepše rečeno, zaradi pomanjkanja dela bili prisiljeni iti domov. Tako se je število domačih delavcev tudi zelo povečalo in zato tudi o popolni odpravi brezposelnosti dosedaj še ni bilo mogoče govoriti. Brezposelnosti je bilo vedno vsaj nekaj, toda v prejšnjih časih jo je bilo tako malo, da o njej sploh ni nihče govoril. V Franciji, ki ima 42 milijonov ljudi, od teh 7 milijonov delavcev, je bilo septembra meseca letos le 200.000 brezposelnih. Češka s 15 milijoni ljudi pa je istočasno imela 40.000 brezposelnih več kot Francija. Od 4,2 milijona Švicarjev jih išče dela 50.000. V Avstriji, ki ima 6,6 milijona prebivalcev, je brezposelnih približno četrta milijona, torej še več kot na Češkem ali v Franciji. Razlike pa prav lahko postanejo še večje. Največ brezposelnih je na Angleškem, in sicer 13 milijonov. To so po večini rudarski delavci in oni, ki so bili prej zaposleni v tekstilnih tovarnah.

Svobodno preseljevanje iz ene države v drugo pa je v zvezi z nezdravimi pojavi, kar se dogaja pri vsaki svobodi, če je je preveč. Svobodna pot preko meje se ne sme odpreti povsod naenkrat in do kraja, pač pa poslopostoma, ker bi bilo le na ta način možno odstraniti mnogo drugih težav, ki so s tem v zvezi.

Krste s trupli pokojnih članov družine vojvode Hessenskega v veliki knežji dvorani darmstadt-skega glavnega kolodvora.

Družba Ljubljancev se je nekega delavnega dne odpravila v gore, med potom pa nalezla na kmeta, ki je vozil dolge smrekove hlode, tako da je je na ovinku le z največjo spretnostjo mogel voz zaokreniti. Eden izmed izletnikov, ki se je zdel najbolj »kunen« in ki mora povsod imeti svojo besedo, je dejal: »Očka, prihodnjič boste morali pa hlode čez sredo prežagati.« »Ne, tega ne bom naredil, ker imam naročeno, da pripeljem tako dolge stoke kakršni so.« »Zakaj pa jih bodo rabili.« »Za orglice Ljubljancev, ki imajo tako velika usta.«

Programi Radio Ljubljana

Petek, 26. novembra: 11 Solska ura: Vremenski preroki v rastlinstvu in živalstvu (g. prof. Rafael Barcar) — 12 Domači napravi (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Glas, spored, obvestila — 13.15 Operni odlomki (plošče) — 14 Vreme, borza — 15 Zenska ura: Zena v literaturi. III. predavanje (gđ. Anica Lebarjeva) — 18.20 Cigarski orkestri (plošče) — 18.40 Francosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19 Glas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: I. narodna država in vse večji napredek srednje šole (dr. M. Potanek, Zagreb) — 19.50 Zanimivosti (g. M. Javornik) — 20 Prenos koncerta Umetniškega društva iz Maribora. Sodelujejo: g. dr. Roman Klasič, Ljubljanski kvartet, Nar. žel. glasb. dr. »Drava«, dirigent Albin Horvat, mešani zbor Glasbene Matice, dirigent Marjan Rožina, moški zbor društva »Jadrana«, dirigent Ubald Vrabec in mešani zbor »Maribor«, dirigent Janes Ev. Gasparič — 22 Glas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 26. novembra: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 20.30 Zagreb, 21.20 Orkestralni koncert — Zagreb: 20 Klavir, 20.30 Radijska revija — Dunaj: 20.15 Zorrillova drama »Don Juan Tenorio«, 22.20 Schumannov koncert za violino in orkester, 23.10 K 150-letnici rojstva Fr. Grubeja, skladatelja »Svete noče« — Budimpešta: 19.30 Opera, 22.30 Plošče, 23.05 Plesna glasba — Italijanske postaje: I. skupina (421.304 in 283 m): 16 Prenos iz akademije sv. Cecilije, 21 Andranova opereta »Mas-cotte« — II. skupina (569, 369 in 263 m): 17.15 Plesna gl., 21 Simfonični koncert — III. skup. (492, 272 in 221 m): 21 Zbor in harmonika, 21.30 Barska glasba, 22 Plesna glasba — Praga: 19.50 Orkestralni koncert, 20.10 Glasbena scena, 20.55 Orkestralni koncert — Varšava: 20 Simfonični koncert — Berlin: 19.10 Priključene melodije, 20.15 Kvartet, 21 Operni koncert — Königsberg: 20 Beethovnova opera »Fidelio« — Hamburg: 19.10 Opera in opereta glasba, 21 Plesna glasba — Lipsko-Köln: 19.10 Operni koncert — Frankfurt: 19.10 Serebna in barkarole — Monakovo: 19.10 Novejši nemški skladatelji — Strasbourg: 21.30 Koncert iz Nantesa — Bukarešta: 19.35 Opera.

Naročajte Slovenski dom!

jega slučaja, morda prav zaradi njega, pošteno prišla do »zaslužka«. Tako so možki še vedno v najrazličnejših oblikah za ženske vir vseh dohodkov.

Vrtnar: »Ta roža tu je tobak v polnem cvetu.«

Dama: »In kdaj dozori v cigare?«

★

Učitelj: »No, Janezek, opiši osla!«

Janezek (ne ve in vprašujoče gleda učitelja).

Učitelj: »Kaj me tako gledaš? Ali nisi še nikdar videl osla?«

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

Okoli štirih popoldne je polkovnik Campbell naročil Vickersu, da mora biti ves polk indijske brigade pripravljen za odhod in to v popolni vojni opravi. Vsi — razen Vickersovega oddelka.

Vickers je takoj dal nadaljna povelja.

Od vseh strani so donela znamenja trobentačev, ki so klicali konjenike k orožju.

Med ženskami je zavladala zmeda, ker se je bilo že precej razvedelo, da se Surat kan pripravlja za napad na trdnjavo. Toda častniki so njihovo razburjenje kmalu pomirili.

Cez pol ure je Vickers prišel k polkovniku Campbellu sporočiti, da je polk pripravljen na odhod in da čaka.

Campbelli se je nemirno sprehajal po svoji sobi.

Ko je Vickers vstopil, se je polkovnik obrnil, pogledal mlademu majorju naravnost v oči in mu dejal:

»Iz generalnega štaba v Kalkuti sem dobil danes zjutraj zapoved, da naj ves konjeniški polk indijske brigade takoj pošljem v Loharo, da bo tam sodeloval pri velikih vojaških vajah, ki se bodo začele danes. Polk odide čez pol ure! To je vse, kar vam imam povedati!«

Geoffrey ga je samo nepremično in srečno gledal. Prvi trenutek potem, ko je polkovnik nehal govoriti, ni mogel spraviti iz sebe niti ene same besede.

Cez nekaj časa se je vendarle zbral in spregovoril:

»Sire, saj to vendar ni mogoče!«

»Major Vickers, to je zapoved!«

»Sire, Surat kan vendar lahko vsak trenutek naskoči Chukoti. Če odide konjeniški polk iz trdnjave, bo ostala tu samo stotinja pehote za vso brambo. Vrh tega pa, kje vzamemo potrebno vojaštvo, da ga bomo dali za spremstvo ženskam in otrokom, ki bodo morali oditi v Kalkuto?«

»Major Vickers, ponavljam vam še enkrat, da se tako glasi zapoved. Jaz sem dobil povelje od generalnega štaba, vi pa od mene! Major Jovett bo prevzel poveljstvo nad polkom, ki odhaja v Loharo. Vi boste s svojim oddelkom ostali tu v Chukotiju. To je vse, kar sem vam moral reči!«

Vickers je onemel.

Campbell je razumel, kaj se godi v njem in kaj čuti mladi major ob tej nerazumljivi zapovedi, saj je sam čutil prav tako. Zato je stopil k njemu in mu s prijateljskim glasom dejal:

»Minuto prej sem vam govoril kot poveljnik svojemu častniku, zdaj pa govorim z vami kot prijatelj... Tudi jaz ne razumem tega povelja... Toda zapoved je zapoved! Morda generalni štab položaj bolje pozna kakor ga poznamo mi... Mi nimamo pravice, da bi presojali odredbe! Imamo samo eno dolžnost: zapoved poslušati in jo izpolniti!«

Vickers je razumel. Vedel je, da misli Campbell prav tako kakor on, toda držati se mora pač navodil, ki mu jih pošiljajo iz Kalkute.

Campbellov obraz je sijal v nekem nenaravnem miru, ko je spet spregovoril z Vickersom:

»Najbrž hočejo oni v Kalkuti pokazati Indijcem vso našo moč in silo in pa, da smo pripravljeni na vojno.«

Vickers mu je stisnil roko:

»Hvala vam, da ste mene pustili v Chukotiju!«

Poveljnik se je naredil, kakor da ne mara nič slišati in mu je na kratko odgovoril:

»Pojdiva zdaj!«

Na velikem dvorišču v trdnjavi, kjer so se ponavadi urile čete, je stal in čakal ves konjeniški polk. Na čelu oddelkov je stal major Jovett s svojim pribočnikom.

Polkovnik Campbell je zbranim častnikom prebral povelje

o odhodu. Pozdravili so na kratko in se vrnili na svoja mesta. Zatem so se zaslislala povelja, ki so letela od oddelka do oddelka.

Trobentači so zatrobili koračnico. Konjeniki so se zvrščali po štirje in štirje.

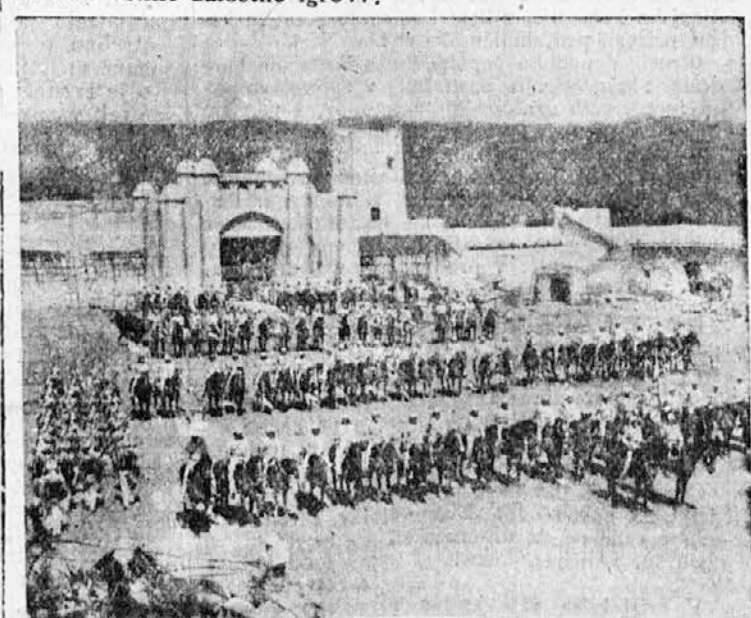
Medtem ko so se čete urejevale za odhod, so se velika vrata v trdnjavo odprla.

Polk je med glasnim trobentanjem krenil na pot.

Vsi častniki in vojniki, ki niso pripadali konjenškemu polku in ki so se zbrali na dvorišču, prav za prav niso vedeli, kaj se godi. Konjeniki odhajajo v Loharo? Zdaj, ko preti Chukotiju napad? —

Gledali so vprašujoče polkovnika Campbella, kakor da pričakujejo od njega pojasnila.

Polkovnik pa je ostal čisto mirno na svojem mestu, zraven njega pa major Vickers. Oba sta čutila, da je ta odhod morda začetek velike žalostne igre...

Cez pol ure je že stal ves polk pripravljen za odhod na dvorišču.